

SUUREN VALIOKUNNAN LAUSUNTO 7/2011 vp

Raha- ja talousliiton vakauttaminen; perussopimusten ja EVM:n muuttaminen; joulukuu 2011

Valtioneuvostolle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 5 päivänä joulukuuta 2011 saanut pääministeriltä selvityksen (SuO 90/2011 vp) 8. ja 9.12.2011 kokoontuvien euromaiden päämiesten kokouksen sekä Eurooppa-neuvoston kokouksen valmisteluista. Eurooppa-neuvoston ja euroryhmän kokousten pääaiheeksi nousevat euroalueen rahoitus- ja talouskriisin torjumiseksi aiotut toimet, erityisesti Euroopan vakausmekanismi EVM:n muuttamista koskevat ehdotukset (U 27/2011 vp) sekä ehdotukset Euroopan unionin perussopimusten tarkistamiseksi (E 71/2011 vp).

Asiat U 27/2011 vp ja E 71/2011 vp on toimitettu perustuslakivaliokuntaan, valtiovarainvaliokuntaan sekä talousvaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

Suuri valiokunta on antanut perustuslain 50 §:n 3 momentissa tarkoitetun vaiteliaisuusmääräyksen asiasta U 27/2011 vp annetusta 2. ja 3. jatkokirjelmästä Suomen neuvottelutavoitteiden turvaamiseksi. Vaiteliaisuusmääräys on lisäksi annettu Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan 6.12.2011 päivätystä raportista "Kohti vahvempaa talousliittoa".

Valiokunta on päättänyt antaa valtioneuvostolle lausunnon ehdotetuista talousvakautta koskevista huippukokouspäätöksistä. Valiokunta toteaa, että tässä vaiheessa tarpeellinen valtioneuvoston poliittinen ohjeistus voidaan rakentaa sen tiedon varaan, jonka Eurooppa-neuvos-

ton keskeiset vaikuttajat ovat itse saattaneet julkisuuteen. Ei-julkisissa asiakirjoissa olevaa yksityiskohtaista tietoa ei ole tarvinnut käyttää muutoin kuin varmistamaan julkisen tiedon oikeellisuus.

Asiantuntijat (U 27/2011 vp)

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ministeri Jutta Urpilainen
- finanssisihteeri Jussi Lindgren, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Martti Salmi, valtiovarainministeriö
- professori Kaarlo Tuori.

Asiantuntijat (E 71/2011 vp)

- neuvotteleva virkamies Anna-Lotta Hyvärinen, valtioneuvoston kanslia
- yksikön päällikkö Kaija Suvanto, ulkoasiainministeriö
- lainsäädäntöneuvos Johannes Leppo, oikeusministeriö.

Viitetiedot

Perustuslakivaliokunta on antanut lausunnon (PeVL 22/2011 vp) siitä, miten ehdotusta määränemmistöpäätöksenteon mahdollistamisesta EVM:n päätöksenteossa tulee arvioida Suomen perustuslain säännösten kannalta.

KESKEISET HUIPPUKOKOUSTEN KYSYMYKSET

Yleistä

Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Herman van Rompuy toimitti 6.12.2011 jäsenvaltioille lokaan Eurooppa-neuvoston tilaaman raportin talous- ja rahaunionin vahvistamisesta. Saksan liittokansleri Angela Merkel sekä Ranskan presidentti Nicolas Sarkozy olivat 5.12.2011 järjestetyn tapaamisensa jälkeen julkistaneet omat ehdotuksensa Euroopan taloudellisen vakauden palauttamiseksi. Tämän lisäksi euoryhmän työryhmä (mm. ERVV:tä ja EVM:ia hallinnoiva korkeiden kansallisten virkamiesten työryhmä) on heinäkuun 2011 päätösten johdosta valmistellut ehdotuksia Euroopan vakausmekanismin avoimien kysymysten ratkaisemiseksi.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ehdotuksia ei ole tarkoitus valmistella säädetyllä tavalla yleisten asiain neuvostossa ennen niiden esittelyä Eurooppa-neuvostolle.

Perussopimusten tarkistukset

Liittokansleri Merkelin ja presidentti Sarkozyn julistuksen mukaan joulukuun Eurooppa-neuvoston tulisi päättää perussopimusmuutoksista tai toissijaisesti, jos 27 jäsenvaltion yksimielii-

syyttä ei löydy euromaiden välisestä valtiosopimuksesta jäsenvaltioiden talouskurin tehostamiseksi. Puheenjohtaja van Rompuy esittää keinoksi, että muutetaan perussopimukseen liitettyä 12. pöytäkirjaa, joka koskee liiallisten alijäämien menettelyä. Kyseisen pöytäkirjan muutokseen sovelletaan SEUT 126 artiklan 14 kohdan mukaisesti kevennettyä lainsäätämismenettelyä.

EVM:n muuttaminen

Heinäkuun Eurooppa-neuvoston päätösten johdosta euroryhmän työryhmä on valmistellut ehdotuksia Euroopan vakausmekanismin EVM:n "viimeistelyksi", millä tarkoitetaan euromaiden kesken solmitun EVM:n perustamissopimuksen muuttamista. Euroryhmän työryhmään kuuluvat euromaiden hallitusten edustajat. Työryhmässä valmistellaan joulukuun Eurooppa-neuvoston hyväksyttäväksi esitys, joka muuttaisi nykyisiä sääntöjä muun muassa yksityisen sektorin osallistumisesta kriisin hoitoon, äänestyssäännöistä, ja EVM:n rahoituskapasiteetista. EVM:n voimaantulo esitetään aikaistettavaksi; järjestely tulisi voimaan 1.7.2012, jos mahdollista.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä

Valiokunta toteaa, että Eurooppa-neuvosto koontuu sen kymmenen päivän ajan päättyessä, joka talouspolitiikasta vastaavan Euroopan komission varapuheenjohtajan Olli Rehnin mukaan on ratkaiseva yhteisvaluutan tulevaisuudelle. Tätä taustaa vasten valiokunta pitää huomion arvoisena, että Eurooppa-neuvostolle esiteltävät ratkaisut ovat sellaisia, jotka Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan optimistisena pidettävän arvion mukaan voivat tulla voimaan maaliskuussa 2012. Kriittisempien arvioiden mukaan päätök-

set voisivat tulla voimaan vasta huomattavasti myöhemmin.

Valiokunta huomauttaa, että valtioiden maksuvalmiuskriisin lisäksi Euroopan reaalitaloutta uhkaa vielä vahvemmin luottolaitosten rahoituskriisi, joka näkyy jo nyt taloudellisen toiminnan voimakkaana heikkenemisenä ja jatkuessaan johtaa mahdollisesti historialliset mittasuhteet saavuttavaan lamaan. Valiokunta katsoo, että Euroopan kansalaisilla on oikeus odottaa Eurooppa-neuvostolta aloitteita myös yleisen rahoitusjärjestelmän tukemiseksi.

Valiokunta panee merkille, että mm. Espanjassa, Ranskassa ja Italiassa viime päivinä päätetyt kansalliset toimet talouden tervehdyttämi-

seksi näyttävät ainakin toistaiseksi rauhoittaneen orastanutta markkinapaniikkia. Valiokunta toteaa, että viime kädessä vain yksittäisten jäsenvaltioiden johdonmukainen ja vastuullinen politiikka, johon sisältyy uskottava vakauteen ja kasvuun tähtäävä strategia, pystyy vakuuttamaan markkinat. Euroopan unionin toimet kriisin aikana ovatkin jälkikatsannossa koskeneet hätälainoitusta kolmelle vakautuksessa "epäonnistuneelle" pienehkölle valtiolle sekä ennen kaikkea pyrkimystä estää nykyisen kriisin toistumista samanlaisena tulevaisuudessa.

Perussopimusten muuttaminen

Valtioneuvoston tavoin suuri valiokunta suhtautuu skeptisesti, muttei torjuvasti ajatukseen talouskuria tehostavista EU:n perussopimusten muutoksista. Valiokunta pitää oikeana ja välttämättömänä perustavoitetta, eli jäsenvaltioiden sekä myös unionin toimielinten sitouttaminen siihen terveen taloudenpidon säännöstöön, johon ne sitoutuivat jo kasvu- ja vakaussopimuksessa, nyt kuitenkin uskottavammin ylikansallisen valvonnan ja sanktioiden kautta. Valiokunta katsoo, että jo voimaan tullut nk. sixpack-säännöstö on jo lisännyt kurinalaisen talouspolitiikan kestävyyttä ja uskottavuutta. Komissio on 23.11.2011 lisäksi antanut uusia talouspolitiikan koordinaatiota koskevia ehdotuksia. Tavalisen unionilainsäädännön tietä ei ole käyty vielä loppuun.

Valiokunta ei ole vakuuttunut siitä, että perussopimusmuutoksilla luotaisiin lisäarvoa markkinauskottavuudessa. Valiokunta ei silti katso, että Suomen tulisi vastustaa unionissa välttämättöminä pidettyjä muutoksia. Valtioneuvoston tavoin valiokunta katsoo, että jos ryhdytään sopimusmuutoksiin, prosessi tulee rajata ennalta sovittaviin kysymyksiin. Tämä voidaan helpoimmin tehdä sopimukseen liitetyn pöytäkirjan kautta. Talouskurin vahvistamista tulee tavoitella unionin sopimus- ja toimielinjärjestelmän sisällä; euromaiden hallitusten välinen järjestely olisi selvästi huonompi vaihtoehto.

Mahdollista perussopimusten muutosprosessia tulisi edeltää myös perusteltu luottamus sii-

hen, että muutokset voidaan saavuttaa kohtuullisessa ajassa kohtuullisin ponnistuksin. Euroopan unionilla on ennestään kokemusta sopimusmuutoksista, joiden hyöty ei välttämättä ole suurempi kuin muutosprosessin aiheuttama rasitushaitta. Valiokunta toteaa, että perussopimuksia voidaan muuttaa SEU 48 artiklassa määrättyssä tavanomaisessa tai yksinkertaistetussa tarkistusmenettelyssä. Molemmat menettelyt vaativat vähimmillään jäsenvaltioiden yksimielisyyttä sekä muutoksen ratifiointia tai vastaavaa hyväksymistä jäsenvaltioissa.

Puheenjohtaja van Rompuy on ehdottanut, että sopimusten liiallisten alijäämien menettelyä koskeva 12. pöytäkirja muutetaan tai korvataan noudattaen SEUT 126 artiklan 14 kohdassa säädettyä yksinkertaistettua menettelyä (neuvoston yksimielinen päätös Euroopan parlamentin ja Euroopan keskuspankin kuulemisen jälkeen; ei ratifiointia tai vastaavaa). Ehdotuksen käyttökelpoisuutta rajoittaa valiokunnan mielestä se, että SEUT 126 artiklan 14 kohdan mukaan 12. pöytäkirjassa voidaan antaa vain "täydentäviä määräyksiä" 126 artiklassa tarkoitetun liiallisten alijäämien menettelyn "täytäntöönpanosta". Vakiintuneen perussopimuksen tulkinnan valossa valiokunta pitää selvänä, että pöytäkirjan määräyksiä ei voida muuttaa 126 artiklan sisältöä laajemmiksi. Pöytäkirjan muutoksella ei selvästikään voida esimerkiksi laajentaa Euroopan unionin tuomioistuimen toimivaltaa siten, että tuomioistuin voisi valvoa tasapainoisen budjetin säännön noudattamista jäsenvaltioissa tai puuttua yksittäisen jäsenvaltion budjetin sisältöön.

Pöytäkirjan tai artiklan muuttamisella toteutettu perussopimuksen sisällön muutos arvioidaan Suomessa valtiosäännön mukaisesti.

Valiokunta uudistaa aikaisemmin lausumansa kannan, että jäsenvaltioille mahdollisesti langetettavat sanktiot kurittomasta taloudenhoidosta ovat uskottavat vain, jos ne lankeavat automaattisesti. Uskottavaan talouden tervehdyttämiseen kuuluu väistämättä myös kestävää talouskasvua edistävä politiikka. Pitkäaikainen kokemus osoittaa, että unionissa löytyy tarvitta-

va määränemmistö budjettikurista lipsumisen sallimiseksi, jos tähän jätetään mahdollisuus.

EVM:n muutokset

Äänestysäännöt

Valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan, että Suomi ei voi hyväksyä oleellisia muutoksia jo sovittuun EVM:n päätöksentekomenettelyyn. Yksimielisyysvaatimus taloudellisesti merkittävässä kysymyksissä oli edellytys koko EVM:n perustamiselle.

Valiokunta huomauttaa, että ehdotus määränemmistöpäätösten käyttöön otosta "poikkeustilanteissa" ("emergency") on kielenkäytöltään harhaanjohtava. Jo EVM:n sopimusperustaksi muutetun SEUT 136 artiklan mukaan vakauserkanismi "aktivoidaan, jos se on välttämätöntä koko euroalueen vakauden turvaamiseksi", eli hätätila on muutenkin kaiken EVM:n toiminnan edellytys. Näin ollen määränemmistöpäätös todellisuudessa olisi säännönmukainen menettelytapa eikä "hätätilamenettely".

Määränemmistö sääntö, joka edellyttäisi 85 prosenttia äänissä, merkitsisi nykyisen EVM:n äänten jakauman mukaan sitä, että Italia, Ranska ja Saksa säilyttäisivät veto-oikeuden päätöksiin, mutta pienemmät euromaat menettäisivät sen. (Jos rajana olisi 90 %, myös Espanja saisi veto-oikeuden, ja 95 %:llä Alankomaatkin.) Ehdotus on vastoin jäsenvaltioiden tasa-arvoisuuden periaatetta (SEU 4.2 artikla).

Pienten jäsenvaltioiden syrjäyttäminen päätöksenteosta on valiokunnan mielestä erityisen epäloogista, kun se kohdistuu niihin maihin, jotka ovat tunnollisesti noudattaneet sopimuksia ja siis todistettavasti olleet solidaarisia unionille ja muille jäsenvaltioille. Kriisimaat väistävät tunnetusti EVM:n päätöksenteosta. Valiokunta ei pidä todennäköisenä julkisuudessa esitettyä arviota, että ehdotus määränemmistöstä olisi reaktio Suomen toiminnalle Kreikan toisen tukipaketin vakuuksia koskevassa asiassa. Myöhemmät tapahtumat ovat osoittaneet, että Suomen toiminta oli paitsi juridisesti ja moraalisesti myös asiallisesti perusteltua. Kreikan toinen tu-

kipaketti on edelleen hyväksymättä Suomesta riippumattomista syistä.

Valiokunta huomauttaa, että EVM:ia ei voi rinnastaa kansainväliseen valuuttarahastoon IMF:ään, jossa on käytössä määränemmistöpäätöksenteko. EVM on perustettu hätäkeinoksi nimenomaisesti sen vuoksi, että eräät euromaat ovat rikkomalla kasvu- ja vakaussopimuksen mukaista solidarisuussuvelvoitettaan aiheuttaneet itselleen ja muille talouskriisin. EVM on ymmärrettävä poikkeukseksi perussopimuksen 125 artiklassa edelleen lainvoimaisesta "no bailout" -säännöstä. Tämän lisäksi EVM:n ja IMF:n potentiaalinen rasitus jäsenvaltioiden talouksille ovat täysin eri mittaluokissa.

Määränemmistöpäätösten suhde Suomen perustuslakiin. Määränemmistöpäätöksentekoon siirtyminen merkitsisi, että Suomi menettäisi mahdollisuuden estää vastuunsa kasvattaminen EVM-sopimuksen mukaisesta maksetun pääoman määrästä, 1,44 miljardista eurosta. Suomi voitaisiin velvoittaa maksamaan vaadittaessa maksettavaa pääomaansa 11,1 miljardia euroa omasta kannastaan riippumatta.

Siirtyminen määränemmistöpäätöksiin voisi koskea myös EVM-sopimuksen 10 ja 11 artiklassa tarkoitettuja päätöksiä peruspääoman ja jakertoimen muutoksista. Tietävästi keskusteltavina on ollut sellaisia malleja, joissa Suomen vastuuta voitaisiin EVM:n hallintoneuvoston päätöksellä kasvattaa siitä, mitä se EVM-sopimuksen ja sen liitteiden mukaan olisi. Peruspääoman korotukselle hallintoneuvoston päätöksellä ei ole asetettu lainkaan ylärajaa. Tällaiset muutokset rinnastuvat asiallisesti valtiosopimuksen muutoksiin, mutta toteutettaisiin määränemmistöpäätöksin hallintoneuvoston päätöksellä. Muun muassa näiden syiden vuoksi suuri valiokunta on pyytänyt perustuslakivaliokuntaa arvioimaan, johtaako määränemmistöpäätöksen siirtyminen siihen, että EVM-sopimus ja sen voimaansaattamislaki edellyttävät kahden kolmasosan enemmistöä eduskunnassa annetuista äänistä.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan "*sopimusluonnoksen perusteella Suomen rahoit-*

tusvastuu saattaisi vastoin Suomen omaa kantaa kasvaa hallintoneuvoston määräenemmistöpäätöksellä — poikkeuksellisesti jopa siitä enimmäismäärästä, mitä se eduskunnan hyväksyttävän sopimuksen ja sen liitteiden nojalla olisi. Määräenemmistöpäätöksenteko vaikuttaa valiokunnan käsityksen mukaan kansalliseen suvereniteettiin ja eduskunnan budjettivaltaan siinä määrin, että kaavaillussa muodossa sopimuksen hyväksyminen ja voimaansaattaminen koskettaisi perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa ja 95 §:n 2 momentissa tarkoitetussa mielessä".

Suuri valiokunta toteaa, että EVM-sopimukseen ja sen voimaansaattamislakiin Suomessa sovellettavasta lainsäädäntömenettelystä voidaan päättää varmuudella vasta lopullisen sopimustekstin valmistuttua.

Yksityisen sektorin osallistuminen

Suuri valiokunta katsoo valtioneuvoston tavoin, että yksityisen sektorin osallistumisen tulee säilyä keskeisenä ja yksiselitteisenä osana vakausmekanismeja. Tätä ei saa sumentaa esimerkiksi sopimukseen liitettävällä julistuksella, jonka voisi katsoa olevan ristiriidassa EVM-sopimuksen määräyksen kanssa. Valiokunta voi näillä edellytyksin hyväksyä EVM-sopimuksen ao. artiklan lyhentämisen tai stilistisen muuttamisen.

Valiokunta ei pidä vakuuttavana mm. van Rompuyn raportissa olevaa oletusta, että mahdollisuus velan pääoman leikkauksesta itsessään vaikeuttaisi velkarahoituksen saantia. Kokemukset eri puolilla maailmaa toteutetuista valtioiden velkasaneerauksista osoittavat, että suurin velkaleikkauksen jälkeen velallismaat ovat kohtuullisen ajan sisällä pystyneet saamaan uutta rahoitusta. Rahoittajia eivät karkota riski (jota hinnoitellaan koroissa), vaan epätie-toisuus riskin suuruudesta. Valiokunta muistuttaa, että talouskriisi pitkälti johtuu siitä, että luotonantajat eivät osanneet hinnoitella sijoitusriskiä oikein. Sen sijaan riskihinnoittelun paluu (vaikkakin ehkä liioiteltuna) mm. Ranskan ja Italian velkamarkkinoille on johtanut niihin tarpeellisiin talouden tervehdyttämistoimiin, joihin näiden valtioiden ja unionin poliittinen päätöksenteko ei kyennyt pitkän ajan kuluessa. Va-

liokunta muistuttaa myös siitä, että poliittisten toimielinten vakuutukset valtionpapereiden arvon säilymisestä eivät ole markkinapaniikissa kovin vakuuttavia, kuten Kreikan tapauksessa nähtiin.

EVM:n rahoituskapasiteetti

Suuri valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan, että ERVV:n ja EVM:n yhteenlaskettu rahoitusvälineiden käyttö jäsenmaille voi kullakin hetkellä olla enintään 500 miljardia euroa. Tämä on valtioiden sopimus, jonka muuttaminen edellyttää neuvotteluja kaikkien jäsenvaltioiden kesken. EVM:n rahoituskapasiteetin riittävyys suhteessa ERVV:n jäljellä olevaan kapasiteettiin on syytä arvioida EVM-sopimuksen mukaisesti vasta silloin, kun EVM:n toiminta alkaa.

Puheenjohtaja van Rompuyn ehdotuksen EVM:n rahoituskapasiteetin aikaisemmasta tarkistamisesta on julkisuudessa tulkittu tarkoittavan sitä, että EVM:n 500 miljardia euroa laskettaisiin ERVV:n myöntämien lainojen lisäksi. Tätä valiokunta ei pidä hyväksyttävänä.

Eurooppa-neuvoston valmistelut

Valiokunta toteaa, että Eurooppa-neuvoston valmistelussa ei ole noudatettu sen omaa työjärjestystä. Valiokunta toteaa lisäksi, että Eurooppa-neuvostoon ollaan tuomassa sellaisia perussopimuksia muuttavia ja jäsenvaltioiden taloudelliseen asemaan vaikuttavia päätöksiä, jotka yleisen demokratiakäsityksen mukaan edellyttävät julkista keskustelua. Valiokunta toteaa, että se on suostunut puheenjohtaja van Rompuyn sekä euroryhmän työryhmän ehdotusten salassapitoon näiden tahojen toivomuksesta ja unionin luottamuksellisuussääntöjen vuoksi. Valiokunta kuitenkin arvioi, että asiakirjoihin ei sisälly lainkaan sellaisia esimerkiksi markkinoiden vakautteen tai jäsenvaltion tai unionin intressiin liittyviä herkkiä tietoja, joiden perusteella asiakirjojen julkisuutta olisi voinut Suomen lain mukaan rajoittaa.

Valiokunta toistaa jo useasti esittämänsä arvion, että poikkeamalla sääntöjen mukaisesta päätöksenteosta sekä laiminlyömällä tarpeetto-

masti demokraattisen ja legitimin päätöksenteon periaatteita unioni vahingoittaa omaa etuaan.

Lopuksi

Suuri valiokunta katsoo, että talouden vakauden turvaaminen on välttämätöntä. Siksi valiokunta pitää tärkeänä, että Eurooppa-neuvostossa pyritään saavuttamaan kestäviä tuloksia.

Lausunto

Lausuntonaan suuri valiokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 8 päivänä joulukuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Miapetra Kumpula-Natri /sd
vpj. Antti Kaikkonen /kesk
vpj. Annika Lapintie /vas
jäs. Sirkka-Liisa Anttila /kesk
Juho Eerola /ps
Susanna Huovinen /sd
Pietari Jääskeläinen /ps
Anne Louhelainen /ps
Riitta Myller /sd
Mauri Pekkarinen /kesk
Tuomo Puumala /kesk
Vesa-Matti Saarakkala /ps
Kimmo Sasi /kok

Anni Sinnemäki /vihr
Jouko Skinnari /sd
Astrid Thors /r
Kimmo Tiilikainen /kesk
Lenita Toivakka /kok
Tytti Tuppurainen /sd
Jan Vapaavuori /kok
Pia Viitanen /sd
Sofia Vikman /kok
Anne-Mari Virolainen /kok
Peter Östman /kd (ositt.)
vjäs. Sauli Ahvenjärvi /kd (ositt.)
Anne Holmlund /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Peter Saramo.

ERIÄVÄ MIELIPIDE 1

Keskusta ei hyväksy EVM:n toimintamuotoja, jotka vievät kohti uusia yhteisvastuulla olevia finanssipoliittisia toimenpiteitä, kuten pankkien pääomittamista tai operointia jälkimarkkinoilla.

Sen sijaan EVM:n sisältämästä yksityisen sektorin vastuusta ei pidä tinkiä.

ERVV:n ja EVM:n yhteiskapasiteetin nostamista ei pidä hyväksyä. Tämä nostaisi myös Suomen vastuut ja riskit aivan uudelle tasolle.

EVM:n päätöksenteon yksimielisyysperiaatteesta ei pidä tinkiä. Saksan ja Ranskan esittämä 85 prosentin enemmistöpäätöksiin perustuva malli olisi Suomelle kohtalokas. Veto-oikeus jäisi käytännössä Saksalle, Ranskalle ja Italialle, mutta ei pienemmille jäsenmaille. Emme voi hyväksyä ratkaisuja, jotka tehdään pienten jäsenmaiden kustannuksella.

Edellä esitetyn kaltaiset menettelyt johtaisivat euroalueen yhteisvastuullisten taakkojen oleelliseen kasvuun. Tämä pitkittäisi, syventäisi ja laajentaisi kriisiä entisestään. Kehitys johtaisi kohti tiivistä liittovaltiota.

Hyviä ja helppoja vaihtoehtoja velkakriisin hoitamiseksi ei ole.

Tiedemiesten ja ekonomistien vastaus kriisistä selviytymiseksi on eri puolilla Eurooppaa yhä useammin hallittu velkasaneeraus euromaiden yhteisten kasvavien tukitoimien sijasta.

Tämä on perusteltu näkemys. Pidättäytymällä mittavista uusista tuista voidaan nopeuttaa

hallittujen velkasaneerausten toteutumista pahimpiin ongelmiin joutuneissa maissa.

- Tämä lopettaisi kriisimaiden yli varojensa elämisen ja asettaisi näiden maiden elintason oman kansantalouden sallimalle tasolle.

- Tämä tarkoittaisi sijoittajien vastuun kasvamista ja holtittomasti lainarahaa myöntäneille pankeille ja muille rahoitusinstituutioille suuria menetyksiä. Niiden mahdollinen pääomittaminen jäisi puolestaan näiden pankkien omistajille ja kotimaille.

Mahdollisissa perussopimusmuutoksissa tulisi luoda säädökset eurojärjestelmästä eroamiseen. Myös komission roolia kasvu- ja vakaussopimuksen rikkojien sanktiomiseen tulee vahvistaa. Budjettien ennakkotarkistusoikeus komissiolle on perusteltu vain niiden jäsenmaiden kohdalta, jotka ovat rikkoneet yhteisiä pelisääntöjä.

Esityksissä EVM:n ja perussopimuksen muutoksiksi on myös Suomen perustuslain kannalta ongelmallisia kohtia. Suomen itsemääräämisoikeutta kaventavat päätökset tulee tehdä perustuslain säätämisyjärjestyksessä.

Helsingissä 8 päivänä joulukuuta 2011

Antti Kaikkonen /kesk
Mauri Pekkarinen /kesk
Sirkka-Liisa Anttila /kesk

Kimmo Tiilikainen /kesk
Tuomo Puumala /kesk

ERIÄVÄ MIELIPIDE 2

Perussuomalaisten linja eurokriisissä on ollut selvä alusta lähtien. Olemme olleet oikeassa, emmekä siksi voi kantaamme muuttaa. Todellinen vastuunkantaminen on tosiasioiden kohtaimista ja hyväksymistä. Ennen kaikkea on huolehdittava Suomen eduista ja turvattava suomalaisen kansanvallan toteutuminen ja säilyttäminen.

Tämä tarkoittaa ennen kaikkea sitä, että Suomen piikki on kiinni. Emme hyväksy Suomen ot-tavan kontolleen yhtään uusia vastuita. Rahoituskapasiteetin kasvattaminen lisää Suomen jo entuudestaan kohtuuttomia riskejä. Suomen kokonaisvastuut on arvioitu pahimmillaan jo kymmeniksi miljardeiksi euroiksi.

Tukipaketit rikkovat yhteisiä perussopimuksia, jotka kieltävät tällaiset toimenpiteet. Ne so-tivat myös taloudellista logiikkaa vastaan, koska ainut tapa saada kriisimaat jaloilleen on toteuttaa mittavat velkajärjestelyt. Jos pankkeja on tappioiden vuoksi tuettava, se pitää tehdä suoraan ja kovilla ehdoilla.

Tukipaketit ovat erityisen epäoikeudenmukaisia Suomelle, koska emme ole millään tavoin aiheuttaneet näitä ongelmia, eivätkä maamme pankit ole olleet holtittomasti luottotamassa kriisimaista. Suomalaiset veronmaksajat saavat ison laskun siitä, että Kiviniemen ja Kataisen hallitukset ovat lähteneet mukaan pelastamaan keski- ja eteläeurooppalaisia pankkeja.

Emme pidä hyväksyttävänä sijoittajavastuun loiventamispyrkimyksiä. Ongelmia ei ratkaista sillä, että suuria voittoja takovien sijoittajien virheet siirretään veronmaksajien kannettaviksi. Tämä pahentaa jo ennestään mittavaa moraalika-to-ongelmaa. Liian monia poliittisia päätöksiä on viime vuosina tehty suurpankkiirien ehdoilla. Linjan on aika muuttua. Pankit ovat hyviä renkiä mutta huonoja isäntiä.

Emme hyväksy minkäänlaista toimivallan siirtoa Euroopan unionille. Suomi on täysivaltainen tasavalta, jossa valtiovalta kuuluu eduskun-

nan edustamalle kansalle. Näin todetaan maamme perustuslaissa ja siitä periaatteesta emme voi tinkiä.

EVM:n sopimusluonnoksessa EVM:n päätöksentekojärjestykseen esitetään muutoksia, jotta jatkossa merkittävistä eduskunnan budjettivaltaan liittyvistä asioista voitaisiin päättää EVM:ssä yksimielisyyden sijaan määräenemmistöllä, mikä merkittävästi heikentäisi Suomen suvereniteettia.

Mielestämme EVM-valtiosopimus saattaa olla ristiriidassa perustuslakimme kanssa. Suomen perustuslain 94 §:n 3 momentin mukaan kansainvälinen velvoite ei saa vaarantaa valtiosääntömme kansanvaltaisia perusteita, joten sopimuksen hyväksyminen saattaa edellyttää perustuslakimme muuttamista.

EVM-valtiosopimuksessa on vähintäänkin kyse merkittävän toimivallan siirrosta kansainväliselle järjestölle ja siten se koskee perustuslakia sen 94 §:n 2 momentin tarkoittamalla tavalla. Siksi sopimus on hyväksyttävä eduskunnassa päätöksellä, jota on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä.

Tässä tilanteessa myös sopimuksen voimaansaattaminen koskee perustuslakia perustuslain 95 §:n 2 momentin tarkoittamalla tavalla, joten myös voimaansaattaminen on hyväksyttävä päätöksellä, jota on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä.

Valtioneuvoston kanta edessä olevien neuvot-lujen osalta on mielestämme liian tulkinnanva-rainen. Suomen ei pidä hyväksyä EVM-valtiosopimukseen esitettyjä muutoksia.

Lisäksi Eurooppa-neuvostossa kaavailtu bud-jettikontrollin siirtäminen "finanssipoliittiselle liitolle" rajoittaisi mielestämme huomattavasti eduskunnan budjettivaltaa ja Suomen täysvaltai-suutta.

Mielestämme on naiivia kuvitella, että ongel-mat katoavat keskittämällä budjettivaltaa Brys-seliin. On syytä huomata, että nykyistä kriisiä tuskin olisi estetty, vaikka tiukemmat säännöt

olisivat olleet voimassa ennen kriisiä. Käytännössä ainut tapa saada euro näennäisesti toimimaan on siirtää yhä enemmän budjettivaltaa jäsenvaltioilta keskusvallalle sekä luoda pysyvä tulonsiirtounioni, jossa vastuulliset maat jatkuvasti tukevat vastuuttomia. Sellainen ratkaisu on kuitenkin Suomen kannalta täysin kestämaton ja epäoikeudenmukainen.

Hyväksymme sen, että muut jäsenvaltiot tekevät toisiaan sitovan järjestelyn, jossa Suomi ei ole mukana. Näin ollen emme yhdy valtioneuvoston kantaan, jonka mukaan talouskurin vahvistaminen on toteutettava koko unionin laajuisena.

Kysymys ei lopulta ole siitä, mitä eurolle tapahtuu, vaan mitä Suomelle tapahtuu. Siltä kannalta katsottuna valtioneuvoston linjaukset ovat

aivan liian epämääräisiä ja myönnytyshaluisia. Tämän mittaluokan päätöksiä ei saisi runnoa läpi näin vähäisellä harkinnalla ja keskustelulla. Näin kuitenkin tehdään, jotta poliitikoille ei jäisi aikaa ajatella itsenäisesti ja jotta kansa ei ehtisi muodostaa perusteltua kantaansa asiasta. Kun päätöksiä myöhemmin arvostellaan, siihen vastataan, että on liian myöhäistä katua. Tämänkään vuoksi Suomi ei saa alistua paineen edessä vaan sen tulee pitää kiinni omasta edustaan ja itsenäisyydestään.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme

että valiokunta ei yhdy valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 8 päivänä joulukuuta 2011

Juho Eerola /ps
Pietari Jääskeläinen /ps

Anne Louhelainen /ps
Vesa-Matti Saarakkala /ps